

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor
Parohiile cl. I și II, pe un an 400 Lei Parohiile cl. III și subclasă . . . 300 Lei Pentru preoți și particulari . . . 300 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 500 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș	Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edictate etc. publicate de 3 ori, dară conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de acel în sus 200 Lei

DUMINECA ORTODOXIEI

Timidele începuturi ale credinței creștine s'au transformat în porniri tot mai impetuoase atunci când stăpânitorii atotputernici au vrut să împiedece lățirea creștinismului în lume.

Nu i-a priit gingașei flori a credinței climatul vitreg pe care l-a stârnit curentul leghionului de vrăjmași, a răzbit atunci cum răzbat bradul cutropitoarele vrejuri, ridicându-se spre lumina și căldura soarelui.

Începând dela Neron cel scrintit și marcând etape mai mult sau mai puțin dramatice, sângele martirilor a curs șiroaie în circurile Romei și pretutindeni în vastul imperiu al împăraților păgâni.

Și iată creștinismul creind acel paradox: învață pe Romanii necredincioși să devină, în frunte cu împărații lor, fanatici apărători ai unui cult ce masca lipsa oricărei credințe...

Desigur și în Răsărit fierberea profundă a stârnit mișcări. Masa unicului imperiu purta până la Pontul Euxin convulsiile prăpăstioaselor ciocniri și ruperi din Roma veche; decât, aici împărații, influențați de puternicul spirit elen, sunt mai îngăduitori. Ei văd, începând cu marele Constantin, pecetea cerească a religiei nouă din Răsărit și inima lor se subjugă acestei minuni.

Iulian Apostatul sau Leon Isaurul sunt miei alături de auguștii cesari, cari în loc de icoane ardeau de vii zeci și sute de mii de creștini, vinovați doar că aceștia mai aveau un împărat, nevăzut și I se închinau și Lui.

Hotărît, sfânta noastră Biserică a încadrat în nimbul recunoștinței nu numai jertfa muce-

nicilor ei și memoria marilor împărați, ocrotitori ai credinței creștine și ai Bisericii ortodoxe.

Semnificația Duminecii ortodoxiei aceasta este: cinstirea dreptei credințe, triumfătoare peste veac.

Instituirea ei marchează actul final al cristalizării sfintei sale învățături, aceea privitor la cultul sfințelor icoane și al moaștelor.

Bucuria zilei ne-o sporește marșul acestei credințe în lungul și latul unei țări în care tirania ridicase noi cezari sângeroși. Unde odinioară ea boltea întreg orizontul spiritual al unui popor numeros.

Și bucuria ei ni-o dă nouă astăzi rodnică inițiativă a Prea Sfințitului nostru Episcop: pogorîrea Arhiereului între rândurile populației școlare, spre a trezi în ea idei și simțăminte vrednice de marele moment religios pe care Ortodoxia noastră îl trăește acum.

Acesta e adevărul. Biserica ortodoxă română trăește intens clipele mari ale neamului, căci ea totdeauna s'a identificat cu el, în bine și în rău. Și toți cari nu se sfiesc să ne spună în obraz că „mare este deosebirea între românii cari cred altfel,” sunt buni de toată compătimitirea noastră.

Ca și acel scrib confuz care măsluiește definiția ortodoxiei cu rolul unui papă, cinstit, dar exagerat exploatat: „oricine serbează „Dumineca Ortodoxiei”, vestește și întărește, că: Episcopul Romei este urmașul sfântului Petru, Capul văzut al Bisericii lui Iisus Hristos, locțiitorul Capului propriu zis al Bisericii, — al lui Iisus Hristos nevăzut, pe pământ.”

Pe pământul Transnistriei.

XI

Marea prezentă românească.

Am săvârșit sf. Liturgie într'o atmosferă impresionantă.

Tot timpul imnele liturgice se împletesc cu suspinele Moldovenilor.

Indigeni și soldați — din toate părțile Țării fac serviciul de strănă.

Cântarea ardeleană alternează cu cea basarabeană.

În acest ansamblu se reliefează vocea înaltă, clară, de tenor liric, a d-lui Maior Popa — fecior de dascăl din Moldova.

În frumoasa biserică din Slobozia, se înalță iarăși liber, rugile fierbinți care imploră harul divin.

Predica Prea Sfințitului Veniamin, este un apel cald și înflăcărat către conștiința de creștini și de români a Moldovenilor.

În satele sau orașele cu populație mixtă, a trebuit să ne controlăm mai riguros și să respectăm anumite susceptibilități de neam, dar aici, sufletul nostru sesizând această mare prezentă românească, se avântă fără teamă și cuvântul curge fără sinuoșități și reticențe, clar și drept, dela inimă la inimă.

Vocea caldă, tremurătoare, ușor voalată dar precisă, a Prea Sfințitului, evocând viața acestor creștini sub prigoanele antichristului, comunică parcă, o învăluitoare senzație de duioșie și compasiune.

Voi, Moldovenii de aici, sunteți frații noștri buni, cari veacuri întregi ați trăit în robie, sub stăpânire străină.

Dar destinul nostru trebuia să se împlinească. Trebuia să ne întâlnim și să ne unim noi, cei de dincolo de Nistru și voi, cei de aici, căci — cântă poetul —

„Amândoi avem un nume,
Amândoi o soartă 'n lume.
Eu și-s frațe tu-mi ești frate,
În noi doi un suflet bate...!”

Prima răscolire a curs în lacrimi abundente. Apoi lacrimile se usucă pe obraz și 'n suflete se așterne o pace reconfortantă...

Nădejdea se zugrăvește pe fețele supte ale Moldovenilor, în ochii cărora suferința a pus atâta implorare divină...

Ei sunt conștienți că se aflau pe marginea prăpastiei. Tinerii nu mai cunosc învățăturile creștine. Bătrânii deviază. Misticismul lor caută

ieșiri pe căi diferite și credința pravoslavnică se destramă...

Am sosit la timp.

Am adus aici, întâiul cuvânt de întărire creștinească, după distrugerea pe care a cauzat-o bolșevismul.

Și în acest timp, celelalte echipe misionare din Ardeal, pun temelie nouă vieții creștine, în alte județe, în alte sate moldovenești.

Lipsiți de conducerea pastorală a preotului, hărțuiți de propaganda antireligioasă, creștinii din Republica Sovietică n'au încetat de a se ruga, dar credința lor se răvășește prin desisul sectelor indigene sau importate.

Din nenorocire, lovită în plin de revoluție, însăși ierarhia superioară a Bisericii rusești se destramă. Biserica aceasta se desparte, se fărâmițează, își pierde unitatea și puterea de promptă reacțiune.

Și fiecare fracțiune își revendică, mai ales, canonicitatea, anatimizând pe celelalte.

Ce orientare mai aveau bieții credincioși?

Dar acum, se pare, cel puțin pentru moment, că toate nepotrivirile de credință au dispărut în această stare de emoție și bucurie generală.

În astfel de momente zguduitoare — bolșevism, războiu, libertate — precipitate într'un ritm uluitor, sufletul lor trece prin neconținute transfigurări și purificări, căutându-și propria sa valoare.

Tot ce este accidental se resoarbe în esențialul credinței în Hristos.

După împărțirea anaferei și ungerea credincioșilor cu untdelemn sfințit, săvârșim botezul a câtorva zeci de prunci între o lună și șase ani.

Ieșind din biserică, mulțimea de credincioși și trupa Regimentului de Infanterie cantonat aici, ne așteaptă în piața largă din fața bisericii.

Aici facem sfințirea apei.

Moldovenii îngenunchiază. Trupurile lor se frâng în pioasă închinare și frunțile lor ating pământul care a primit, până acum, ca un confident, lacrimile și durerea lor.

Stropii de apă sfințită, alungă toate amintirile îngrozitoare ale unui trecut apropiat.

Moldovenii par cu totul transfigurați.

N'am văzut, niciodată, o mai puternică expresie de luminare în ochii și pe fața unui om.

Sfințirea apei, sub cerul însorit, cu glas revărsat și liber, înseamnă pentru ei proba concretă a eliberării lor din iadul bolșevic.

Simt, parcă, răsufletul liber al pământului...

Moldovenii din Slobozia fac, apoi, cerc în

jurul nostru, cu dorința de a ne povesti vieța lor de osândă și ispașă în „raiul roșu“.

Trecutul lor zbuciumat este identic cu al celorlalți Moldoveni pe care i-am întâlnit, deosebindu-se doar, prin unele amănunte.

Acum 7 ani, preotul satului a fost deportat. Biserica a fost prădată și transformată în magazie. Totuși unele obiecte sfinte au fost salvate și ascunse de Slobozeni. Inchise într'o ladă de lemn, zece rânduri de ornate și alte obiecte sfinte, au fost ascunse chiar în podul casei unui „kolhoz“.

Cu ajutorul armatei noastre, locuitorii și-au refăcut biserica. Un sergent a înălțat crucea în vârful bisericii.

Azi e hramul bisericii. Creștinii de aici nu vor petrece această zi în veselie și desfătări ci cu post și rugăcini.

Am vizitat apoi, primind explicații dela ofițerii care ne însoțeau, diferite munițiuni capturate dela Ruși.

Am făcut o vizită ostașilor acestui regiment și am luat masa cu ei...

Spre Balta.

În după amiaza aceleiași zile, am plecat spre capitala „Republicii Moldovene“ (din anii 1924—1928).

Un gornist sună onorul.

Un ofițer se oferă să ne conducă până la Balta. Drumul e greu și cam periculos — spune D-sa insinuant. Mai sunt încă bande constituite de evrei, cari mai încearcă, uneori, câte un foc de armă.

D-l Locotenent — inspector școlar din Moldova — care ne însoțește, ne povestește o mulțime de lucruri interesante și ne răpește altor gânduri, cari obișnuit ne frământau pe lungile drumuri transnistriene.

Trecem prin câteva sate moldovenești.

Broșteni, Sinaia...

Mergem alături de linia ferată care duce până la Lemberg.

Toate găurile sunt distruse.

Soldații germani lucrează la restabilirea liniilor ferate rusești.

O pădure frumoasă ascunde enorme cantități de munițiuni părăsite de Ruși.

Cadavre de cai, resturi de mașini și... morminte, presărate din loc în loc, pe marginea șoselei.

În sfârșit, am ajuns într'o „șosea“.

O șosea pietruită.

Ne apropiem de Balta.

(Urmează)

Pr. Marcu Bănescu

Argumentul gravitațional pentru dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu.

Prin prisma acestei argumentări vor putea fi pricepute, astfel, mai luminos și „*reîntoarcerea eshatologică a tuturor în toate*“, „cât și condițiunea soteriologică a mântuirii subiective, a „*rămânerii în Hristos*“ și a „*unirii desăvârșite cu El*“. Pe baza rațională a acestei argumentări se poate răspunde, apoi, tuturor întrebărilor, voit întortochiate, a pozitivistilor asupra sfârșitului lumii în concepția creștină, întrucât lumea se va întoarce înspre Cel dela care au pornit toate începuturile, ținându-le apoi, în El ca într'un ideal centru absolut.¹

Această concepție este creaționistă și finalistă creștină, fără a fi de nuanță panteistă emanacionistă, de aberațiile căruia suntem prăpăstios despărțiți!

Concluzia argumentării noastre gravitaționale ascunde în ea frumoase constatări în ceea ce privește existența postcreațională a centrelor cosmice și planetare secundare, dar și în ceea ce privește existența antecreațională a Divinității.

Această Divinitate este *aspațială* și *atemporală*,² abia prin crearea lumilor se creiază spațiul și timpul — noțiuni pentru organizarea științifică a empiricului și pozitivului — aceste creații mărginite, deci, nu pot nicidecum cuprinde sau limita *imensa* și *infinita* aspațialitate și atemporalitate divină. Aici, de fapt, rezidă tot greul înțelegerii teoretice a acestor categorii divine, cât și tot „*Ding an sich-ul*“ kantian,³ sau „*incognoscibilul*“ spencerian.⁴

Realitatea creată însă, și universalitatea

1. Această concluzie apologetică nu este atinsă nici de afirmația greșită științifică a *eternității gravitației*.

Deoarece tot știința susține că forța de atracție gravitațională a soarelui crește necontenit. Pe măsură însă, ce această forță centrală crește, forța centrifugală a planetelor descrește. Acest lucru este dovedit de clipele descrise de planete în jurul soarelui, care sunt din ce în ce mai mici. Acest lucru verificat tot științific, confirmă reînnoirea tuturor planetelor în soare și tot așa printr'o *argumentație à rebours indirectă sau aposteriorică* confirmă și reînnoirea tuturor lucrurilor și ființelor în centrul lor de origine: *Dumnezeu*.

2. Toate aceste premise gravitaționale le aflăm strălucit exprimate și la: N. Crainic, *Nostalgia paradisului*, București, Cogeatrea, 1940, p. 143: „Pentru gândirea teologică, tot ce există, vine dela Dumnezeu și se întoarce la Dumnezeu. El e alfa și omega, sau cauza primă și cauza finală a tuturor lucrurilor. Când zicem însă, *cauză primă și cauză finală*, imaginația noastră mediocră le spațiază ca și cum ar fi vorba de un răsărit și un apus, sau le distanțează în timp ca și cum ar fi vorba de un început și un sfârșit. În realitate, cauza primă și cauza finală există dincolo de spațiu și de timp și se confundă într'unul și același punct transcendent.“

3. *Crit. raț. pract*, trad. Amzăr și Vișan, p. 122 sq.

4. În „*First Principles*“.

principiilor și primelor categorii, ca: principiul și categoria cauzalității, sunt singurele posibilități naturale și raționale, spre a organiza, cunoașterea și dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu.

Numai astfel, și din punct de vedere rațional, natura va deveni vorbitoare, iar: „*Cerurile vor spune mărirea lui Dumnezeu!*“

3. Singura obiecțiune ce i s'ar putea aduce acestui argument pentru dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu, în linia expunerilor de până acum, ar fi că el conchide la existența unui centru absolut și infinit, sau a unei forțe centrale cu aceleași calificative, impersonale. Sau, cu alte cuvinte, cum poate fi un centru, o forță, sau o cauză, o persoană?

Dacă se ridică această obiecțiune, atunci ea ne servește nouă pentru o și mai luminoasă precizare a pozițiilor noastre apologetice creștine. „*Afirmarea dogmatică a unei persoane divine*“ nu este calea noetică proprie Teologiei fundamentale, ci o cale cu totul opusă: *urcarea rațională, cu dovezi organizate rațional și luate din lume, spre acea persoană divină*. Toate dovezile raționale, pe care ni le oferă lumea, nu fac însă, decât să se identifice, la sfârșit, cu calitățile și caracteristicile unei personalități divine. Așa a fost cu „*primul mișcător nemișcat*“, tot așa a fost cu „*prima cauza causarum*“ și tot așa este acum și cu acest „*centru unic infinit și absolut*“.

Toate aceste căi sau argumentări raționale ale lui Dumnezeu nu fac decât să descopere, la urmă, pe același unic, necuprins și absolut Dumnezeu. E o modalitate științifică apologetică doar de a vorbi aceea de a numi acest Dumnezeu: „*mișcător nemișcat*“, „*cauză primă*“, „*cauză eficientă*“, „*lege morală*“, „*Bine absolut*“, ori „*Adevăr*“ și „*Frumos*“ asemenea, cât și „*centru infinit și absolut*“; sub aceste denumiri raționamentale apologetice stă, necuprins și nemărginit, numai și numai același Dumnezeu. Acest Dumnezeu este pest tot — oricum ar fi numit — o persoană, deoarece, orice-ar fi și oricum ar fi considerat; El raționează, El organizează, El dispune, El hotărăște, El se manifestă drept, bun și infinit prețuitor al frumosului, deci, peste tot, El se manifestă cu proprietăți pozitive umane.

Mișcătorul, cauza, centrul, Binele, Adevărul, Frumosul, legea morală, etc. etc., ies din imprecisul și confuzul impersonalului, pentru a se temeînici, pe baza acestor calificative, în cea mai stabilă și deplină siguranță existențială, din câte există, a vreunei persoane.

Și, de fapt, existența personală a Dumnezeirii este suprema existență!

4. În linia acestor expuneri, unele încercări științifice de a obține „*vidul absolut*“, sau de a crea „*perpetuum mobile*“ sunt încercări destinate eșecului — fără niciun sorț de izbândă, date fiind condițiile și puterile omenești de lucru.

A obține „*vidul absolut*“ este a obține, în eprubetă, însăși Divinitatea absolută, numai ea fiind aspațială și atemporală. Încercări de felul acesta sunt dela început încercări care nu cunosc nu numai pozițiile creștine, dar nu cunosc bine nici propriile poziții ale științei serioase profane.⁵

În ceea ce privește celălalt chin secular al minții omenești: „*perpetuum mobile*“, nu avem iarăși de spus decât că omul și aici încearcă a ieși din relativul său și a cuceri poziții absolute, care nicicând nu se vor lăsa biruite. E apoi și cel mai lamentabil paradox, ca prin mijloace mărginite să poți obține efecte infinite și absolute, căci aceasta este ceea ce urmărește știința cu *perpetuum mobile*: de-a afla mișcarea infinită, dar cu mijloace finite! Ori, noi mai știm că activitate pură nu este decât însuși Dumnezeu, așa că omul nu se poate ridica până la a descoperi și cuceri poziții transcendente concrete absolute și infinite, în dauna Dumnezeirii. Totul pleacă, în avalanșă atee, dela nesocotirea celor mai elementare legi logice!

Alături de legea gravitațiunii nu putem constata decât că aceste încercări infructuoase ale minții omenești demonstrează într'un mod impecabil, alături de utilul acestor date raționale științifice și lipsa de folos, cât și greșita naștere, a altora.

Din aceste cauze, de aceea, nu toate mâinile ce le întinde mintea omenească, organizată științific și filosofic, reușesc a îmbrățișa pe Dumnezeul nostru al tuturor și tot, de aceea, rostul rațional al acestor ocupații științifice teologice este dintre cele mai salutare.

De aceea, acum la încheiere, putem corecta prin amendament și termenul prea tare de „*armă de luptă*“, pe care ne-o oferă cunoașterea și cercetarea pozițiilor științifice și filosofice, în mai creștinescul termen de „*armă*“

5. Spre a nu aminti calitățile Dumnezeirii, pe care le învățăm la Teologia dogmatică, să trecem numai calificativele filosofice acordate acestei Dumnezeirii: Anselm îl denumește pe Dumnezeu: *Ens quo majus cogitari non potest*; Spinoza: *Ens absolute infinitum*; Descartes: *Être souverainement parfait*; Leibniz: *Ens perfectissimum*; etc.

duhovnicească“ și afirmăm că apologetul creștin, mai mult decât oricând, are nevoie de cât mai multe arme de acest fel, pentru înaintarea sa victorioasă pe terenul plin de surprize al necredinței moderne.⁶

(Sfârșit)

Pr. Dr. Petru Rezuș

Lumina Triodului.

Căutați la lumina

Ce-o aprinde Triodul

Și bine va merge

În țară — norodul.

Poruncilor vremii

Va da ascultare

La jertfă și cumpăt

Și 'n toate păstrare.

Dar pilda cea vie

Pe drum de lumină,

Cu faptele bune

De sus — să ne vină.

Puțini cunosc însă

Măcar după nume,

O carte ce-ar pune

Chiar p a c e a în lume.

G. B.

6. Silogism :

I. Totul din lume, lumea în-ăși, precum și toate celelalte lumi din spații tind spre un centru.

II. Acest centru nu este datorit legilor sau puterilor materiale și nici celor umane.

III. Deci, acest centru este un centru spiritual absolut și infinit, sau este Dumnezeu.

Să nu vă asemănați chipului acestui veac, ci să vă schimbați, prin înnoirea minții, ca să fiți în stare să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun, plăcut, desăvârșit.

Romani 12, 2.

Ș T I R I

D-l Ministru Ion Petrovici la Sibiu. Vizitând Universitatea așezată viemelnic în Sibiu, d-l ministru al Culturii Naționale și al Cultelor a cercetat și Academia teologică Andreiană. Cu acest prilej, d-l ministru a spus între altele: „apreciind valoarea acestei școli și trecând peste opinia anumitor cercuri dela noi din țară, am hotărât să creoz acestei Academii o situație legală mai apropiată de ceea ce este ea în fapt, să legalizez o stare de fapt.“ Cuvinte juste. Și nu ne îndoim că d-l Ministru Ion Petrovici va lua în dreaptă judecată și memoriul înaintat de intelectualii orașului Caransebeș în legătură cu una din școalele acestui centru românesc cu merite culturale și românești încă din trecutul îndepărtat!

Pomenirea marelui episcop Nicolae Ivan. Împlinindu-se șase ani dela adormirea întru Domnul a vrednicului episcop Nicolae Ivan, credincioșii Eparhiei din cuprinsul Vicariatului au aflat de cuvîntă să comemoreze pe Chiriarhul lor, ctitor de Episcopie. Deși frântă în două, ctitoria lui Ștefan Vodă este una în cugetele și inimile tuturor Românilor. Într'un gând cuceritor ei învâluie și memoria fericitului Episcop Nicolae Ivan, care a organizat pe baze solide această Instituție... De o parte și de alta a eparhiei au rostit rugăciuni pentru fericita odihnă a nemuritorului vlădică Nicolae!

„Frații din Timoc“ au format subiectul conferinței de acum două săptămâni a distinsului publicist Oct. Metea. Pe bază de date judicioase, ca: citate din istorici sârbi, date statistice bazate pe recensămăntele oficiale ale fostului stat iugoslav, precum și pe mărturia vie a celor câteva mii de prizonieri timocenii — d-sa a arătat îndreptățirea noastră de a lua sub ocrotire pe cei 500.000 frați timoceni cari stau strajă de peste 1800 ani la celălalt capăt de pod ridicat de marele împărat Traian. Nu mai vorbim despre portul, moravurile și obiceiurile, folclorul lor, cari toate sunt identice cu ale noastre. Vremea este ca și lor să le răsară soarele dreptății istorice ca pentru toate celelalte popoare ale Europei civilizate. Sângele vărsat de fiii și frații noștri trebuie să rodească sub înțeleapta conducere a Mareșalului Antonescu întregirea tuturor Românilor răzlețiți, sub sceptrul M. S. Regelui Mihai I. Interesanta conferință a fost mult aplaudată de publicul numeros și ales în frunte cu P. S. Episcop Veniamin al nostru.

„Programul“ șezătorii religioase, organizată de școalele din oraș în Duminica Ortodoxiei.

1. „Tatal Nostru“, de Berezovschi, corul liceului „Traian Doda“.

2. „Psalm 26“, de Vorobchievici, corul Academiei teologice

3. „Ortodoxia în trecut și astăzi“, conferința I. P. Cuv. Sale Arhiep. Dr. Laurențiu Busuioc, rectorul Academiei teologice.

4. „Cât de mărit...“, de Bortneanschi, corul Gimnaziului de fete.

5. Lucrarea elevului Grecianu Alexandru, cl. I. liceul „Traian Doda“.

6. „Rugăciunea Florilor“, de Alfred Moșoiu, recitat de eleva Băcilă Viorica, cl. IV, Gimnaziul de fete.

7. „In mormânt viață“ și „Neamurile spun“, de Sabin Drăgoi, corul și orchestra Școalei Normale.

8. Lucrarea elevei Smădescu Cornelia, cl. III, Gimnaziul de fete.

9. „Psalm“, de Gh. Coșbuc, recitat de elevul Grecianu Alexandru, cl. I, liceul „Traian Doda“.

10. a) „Cu trupul“, de Dima; b) „Dumnezeule“, de Vidu, corul Academiei Teologice.

11. Lucrarea elevului Doneșcu Nicolae, cl. VIII, Școala Normală.

12. „Iisus“, de P. Cerna, recitat de elevul Târtea Virgil, cl. VII, Școala Normală.

13. Distribuirea premiilor de către Prea Sfinția Sa Episcopul Veniamin.

14. „Pământul strămoșesc“, de Prof. I. Perian, corul Academiei teologice.

Cuvinte de aur. „Voința Banatului“ care cu finea anului trecut a împlinit două decenii de viață, sbuciumată dar plină de demnitate, scrie între altele, în editorialul ei semnat de d-l Sever Bocu „... Ce lucru minunat a fost salvarea episcopiei Caransebeșului. Azi este una din cele mai rodnice. O renaștere religioasă este acolo. Carte după carte, ca în jurul unei Universități, părăsește teascurile tiparniței marelui Popasu, al cărui duh planează peste oameni și lucruri...“

Cuvintele de aur, scrise de un bănațean distins ne umplu de bucurie, și am vrea ca ele să fie auzite în cercuri cât mai depărtate. Căci ca și în trecut, și astăzi Banatul contează nu numai ca o realitate în geografia țării...

Premierea tipografiei și compactoriei noastre diecezane. Cu ocazia Expoziției retrospectivă a Cărții, Artelor Plastice și Grafice din Banat au prezentat lucrări și tipografia și compactoria noastră. Juriul instituit a premiat cu cele mai mari premii aceste două întreprinderi industriale ale Episcopiei noastre, și anume: Premiul I pentru Diploma executată la tipar a fost conferit tipografiei, deasemenea a fost conferit premiul I compactoriei pentru modul gîngăș și artistic cum compactează cărțile și premiul al II-lea tipografiei pentru felul cum a tipărit cele mai noi cărți apărute în atelierile sale. Deosebita apreciere a Camerei de Muncă din Timișoara și a înaltului juriu ne face o deosebită cinste, și o reclamă din cele mai alese și mai binemeritate pentru modestele noastre ateliere premiate.

Conferința d-lui Col. C. Fortunescu, încadrată de marșuri și cântece patriotice, a electricizat profund numeroasa asistență de români cari au avut bucuria să o asculte Duminecă. Pe lângă marcarea celor mai însemnate momente din procesul unirii noastre — 1848, 1859, 1918 — D-sa a adus cuvenite laude și recunoștință celor cari au luptat și au suferit pentru marea idee a unirii noastre într-o singură țară. Evoacă figuri de bărbați de stat, unii trecuți la vecinicie, alții vii cari, împreună cu tot poporul, așteaptă să trecem și peste această svârcolire și sîngerare nouă ce ni-a fost dat să o trăim. Plină de avânt patriotic, conferința a avut darul să încălzească în inimile românești sîmburele tot mai viguros al nădejzii în redșteptarea noastră neîntăziată.

Viribus unitis. În *Broșteni*, — o comună fruntașă din nemijlocită apropiere de Oravița — concubinatele au început a se înmulți ca ciupercile. Toate încercările de combatere au rămas fără rezultat. Văzând aceasta preotul Titu Ciorei — acum de nou venit în

comună — și colegul său preotul Simeon Alexiu, s'au pus în conțelegere cu noul notar comunal Coriolan Ionescu, om energic și iubitor de biserică, fiu de preot și el, apoi și cu concursul vrednicului primar Achim Bercean, s'au pus pe lucru și rezultatul a fost neașteptat; căci pe când în anul 1941 nu s'a încheiat nici o căsătorie bisericească, în anul 1942 numai în aceste 4 săptămâni de cășlegi s'au cununat bisericește 52 părechi. Iată unde duce armonia și buna înțelegere între conducătorii comunei.

„**Infăptuirile Universității din Cluj**“ este titlul conferinței ținute în ziua de 21. II a. c. de dl. prof. univ. P. Sergescu în cadrele Asteii. Vom reveni asupra ei.

Haine calde pentru soldați au mai trimis parohiile Giurgiova, Cacova, Măidan, Secaș și Pataș. Subliniem deasemenea dania de 1000 Lei a credincioșilor din Temerești cu care au contribuit la cumpărarea unor haine calde pe seama luptătorilor noștri.

Predici în Catedrală. În Dumineca lăsării de brînză a predicat pînă *Traian Dobromirescu* adm. parohial, astăzi predică pînă *Petru Toma* secretar eparhial.

Notă oficială

Nr. 897 Es. 1942.

Sfânta Mitropolie a Ungro-Vahiei cu actul Nr. 1406/1942 din 5 Februarie a. c. ne trimite următoarea:

INȘTINȚARE

Art. 16, punctul 4 lit. a., b., din Legea Timbrului prevede scutirea de impozit pe echivalent a bunurilor mobiliare și imobiliare aparținând Statului, Comunelor, Județului, precum și imobilele și bunurile mobiliare și imobiliare aparținând stabilimentelor de utilitate publică, subvenționate de Stat.

În acest text se încadrează bunurile și imobilele Mănăstirilor, parohiilor urbane și rurale, pendinte de Biserica ortodoxă română, subvenționate de Stat, fiind vorba de averea Bisericii dominante, iar nu de funcțiuni de culte religioase.

Excepționea din acelaș articol, punctul 4 lit. c., privește și se încadrează cultele religioase: catolic, protestant, etc. pentru care scutirea este limitată până la Lei un milion valoare, imobilele parohiilor rurale și până la valoarea de Lei trei milioane imobilele parohiilor urbane.

În cazul că s'au făcut de către organele fiscale impuneri de acest fel, veți ataca cu apel actul impunerii, bazându-vă pe interpretarea justă și legală a art. 16, așa cum am specificat mai sus.

Dacă însă s'a pierdut dreptul de apel, veți interveni pe cale administrativă direct la Ministerul de Finanțe, Direcția Timbrului, pentru anularea impozitului și amenzii, dacă aceasta s'a aplicat.

Cele de mai sus se comunică și oficiilor noastre parohiale și protopresbiterale pentru a proceda în consecință.

Caransebeș la 12 Februarie 1942.

Episcop:

† **VENIAMIN**

Secretar eparhial:

Pr. Petru Toma

APEL

către toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Eparhia noastră.

Nr. 532 E 1942.

Războiul Sfânt al desrobirii și al apărării ființei noastre naționale, comportă eforturi uriașe de jertfe din partea întregii Națiuni. Rodnicia jertfelor totale a eroilor de pe front este indisolubil legată de unanimitatea jertfelor noastre a celor de acasă.

Întreaga noastră existență ca popor a fost grav amenințată de colosul dela Răsărit; încât zdrobirea definitivă a acestuia rămâne Comandamentul suprem al ceasului hotărîtor prin care trecem.

Iată de ce Imprumutul Reîntregirii — lansat de către Mareșalul Desrobitor pentru a asigura victoria biruitoarelor noastre armate trebuie să fie afirmarea unanimă de raliere a Națiunii la acțiunea de conservare națională întreprinsă în Răsărit. *Sustragerea oricui dela această esențială datorie a subscrierii la Imprumut este considerată ca o dezertare din frontul comun al Neamului.*

Având în vedere faptul, că în unele regiuni ale Țării nu a fost pe deplin înțeleasă semnificația profundă a Imprumutului Reîntregirii și de aceea populația a răspuns cu mai puțin entuziasm la apelul Domnului Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului.

Având în vedere sprijinul permanent pe care Biserica l-a dat Neamului dealungul întregii noastre istorii de două ori milenară, ca îndrumătoare a destinului nostru național,

Preoții să întreprindă cu zel o acțiune susținută de lămurirea credincioșilor despre datoria sfântă de a subscrie la Imprumut, despre scopul lui înalt și despre foloasele generale ale acestuia.

Preoții să facă apel la toate asociațiile locale — culturale și religioase, — ca și acestea să-și îndrepte activitatea lor spre asigurarea reușitei Imprumutului Reîntregirii.

După rezultatele obținute se va aprecia înțelegerea și activitatea depusă la fiecare preot în scopul realizării în cât mai bune condițiuni a Imprumutului Reîntregirii.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută la 7 Februarie 1942.

Episcop:

† VENIAMIN

Consilier referent:

D. Sgăverdia

CRAINĂ

Institut de credit, comerț s. p. a. în lichidare din Teregova.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Băncii „Craina”, s. p. în lichidare din Teregova, sunt invitați a participa la

adunarea generală ordinară

care se va ține în **1 Martie 1942, ora 12**, în localul d-lui președinte al comisiunii de lichidare în Teregova, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, bilanțul anual, raportul comisiunii de lichidare, al consiliului de cenzori și darea absolutului pe anul de gestiune 1941.

2. Alegerea unui membru în comisia de lichidare.

3. Eventuale propuneri.

OBSERVARE: În cazul când la ziua fixată nu se va prezenta numărul de acționari statutați pentru a se putea ține adunarea, aceasta se consideră amânată pentru ziua de **8 Martie 1942**, când se va ține la aceeași oră și în același local, indiferent de numărul de acționari cari vor participa.

Teregova, la 6 Februarie 1942.

Comisiunea de lichidare.

Societatea Ortodoxă a Femeilor Române, Caransebeș.

INVITARE.

Membrii Societății ortodoxe a femeilor române, Caransebeș, cu onoare sunt rugați să binevoiască a lua parte la

adunarea generală,

care va avea loc la **1 Martie 1942**, la ora 4 p. m., în sala Reuniunii de cântări și muzică

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de deschidere.

2. Alegerea comisiilor.

3. Prezentarea rapoartelor și anume:

a) Raportul Comitetului;

b) Raportul Financiar.

4. Proiectul de buget de anul 1942.
5. Eventuale propuneri în legătură cu scopul Societății.

Caransebeș, la 18 Februarie 1942.

Președintă: **E. Biju** p. Secretară: **M. Vasileviciu**

CĂMINUL CULTURAL, CARANSEBEȘ.

CONVOCARE.

Membrii Căminului Cultural din Caransebeș sunt convocați la

consfătuire anuală,

pe **Duminecă în 1 Martie 1942**, la orele 6 p. m., în sala Căminului.

Intrucât la prima convocare nu se vor întruni cel puțin jumătate plus unu din membri, conform art. 30 din Statut, consfătuirea se va ține **Dumineca viitoare**, la aceeași oră, fără altă convocare.

Ordinea de zi:

1. Alegerea sfatului Căminului.
2. Aprobarea gestiunii pe trecut.
3. Bugetul pe anul 1942.
4. Propuneri.

Comitetul.

CONCURSE

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 4311 B. 1941 din 4 Octombrie 1941, se publică concurs *cu termen de 30 zile* dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de paroh la parohia vacantă de cl. III-a din comuna **Petroșnița**, protopresbiteratul Caransebeșului.

I BENEFICII:

Sesiunea parohială în extensiune de 37 jug.
Veniturile stolare uzitate.

Nefiind casă parohială, de locuință se va îngriji alesul preot.

II INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și parohiale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohiile de cl. III-a,

precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului Veniamin, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Petroșnița, prin P. On. Oficiu protopopesic al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a P. Cuc. protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nicidecum în ziua de alegere.

Petroșnița, din ședința consiliului parohial ținută la 14 Decembrie 1941.

Remus Suru
președinte

3-3

Mihai Anderca
secretar

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pr. Isaia Suru
adm. ppresb.

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5926 B. din 22 Noembrie 1941 se publică concurs *cu termen de 30 zile* dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de preot la parohia de cl. II-a din comuna **Nădragul**, protopresbiteratul Logojuului, devenită vacantă în urma pensionării preotului Constantin Popoviciu.

I BENEFICII:

1. Salar dela comuna bisericească, anual 6000 Lei.
2. Răscumpărarea birului parohial, anual 3000 Lei.
3. Veniturile ștolare uzitate.
4. Intravilan de 800 stj. p. cu un venit anual de circa 1200 Lei.

5. Dela Societatea uzinelor metalurgice unite Titan, Nădrag, Calan, ajutor lunar 3000 Lei, care sumă poate fi revocabilă oricând.

Nefiind casă parohială, cel ales se va îngriji singur de locuință până la zidirea unei case parohiale, care este deja proiectată a se zidi în vara anului curent.

II INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de cl. II-a precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, vor înainta cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Nădragul prin P. On. Oficiu protopresbiteral ort. rom. al Logojuului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a P. O. D. protopresbiter, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Nădragul, din ședința consiliului parohial ținută la 4 Ianuarie 1942.

Const. Popoviciu
președ. cons. paroh.

2-3

Petru Stoica
secretar

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Dr. Aurel Mihaescu
protopresbiter